

FLYGARE-CARLEN EMILIE

FAMILJEN I DALEN

Emilie Flygare-Carlén

Familjen i dalen

«Public Domain»

Flygare-Carlén E.

Familjen i dalen / E. Flygare-Carlén — «Public Domain»,

© Flygare-Carlén E.

© Public Domain

Содержание

FÖRORD	5
FÖRRA AFDELNINGEN	8
1	9
2	12
3	16
4	20
5	23
Конец ознакомительного фрагмента.	24

Flygare-Carlén Emilie

Familjen i dalen / Berättelse

FÖRORD

Då jag för elfva år sedan skref mitt första arbete, kunde det naturligtvis icke skickas ut i världen utan förord.

Sedan dess har jag ej vågat vädja till allmänhetens tålmod, ty utan fråga är det för mycket begärdt att en öfverseende läsare skall sysselsätta sig icke blott med författarens verk, utan äfven med honom sjelf. Men vid närvarande tillfälle, då några ord icke torde vara ur vägen, ser jag mig nödsakad att ännu en gång anlita detta vädjande, likväl med bifogad försäkran att – derest ingen tvingande nödvändighet inställer sig – jag icke på ytterligare elfva år skall återkomma med något förord.

Ett sådant löfte vill egentligen säga detsamma som att aldrig återkomma ... ty hvilken författare skulle ej efter tjugutvå år vara så totalt ammalmödig, att han tryggt kunde skriva hvad som helst utan fara att bli läst!

Men för att icke borttappa detta nu vederbörligen förordade förord, så torde vara skäl att omnämna anledningen till detsamma.

Hvem har ej sett dessa elegant utstyrda skåderätter, som i julveckan presentera sig i de litterära charcuterierna, hvem har ej köpt dem och hvem har ej kastat en nyfiken blick på de grannlåter, hvarmed de äro ornerade.

Men – för att uttrycka oss utan bildspråk – hvem känner ej att hvarje liten bok, som utkommer i och för julen, måste vara "illustrerad" med plancher! Och hvem känner ej att tillverkningen af sådana icke hunnit synnerligen långt hos oss, en omständighet, som föranledt våra förläggare, hvilka äro ett fiffigt släkte, att requirera denna nödvändighetsvara från utlandet!

Må nu ingen rättsinnig menniska undra öfver att ett något bizarrt förhållande härigenom uppstår!

Personalen till våra kalendrar och öfriga julböcker kommer nyskapad och – icke nog härmed – äfven fullt färdigklädd från främmande land, och för oss arme författare återstår ingenting annat än att i dessa döda väsenden inblåsa det erforderliga lifvet samt derefter ställa dem i möjligaste bästa harmoni sins emellan, om de än i afseende på såväl varelse som sysselsättningar – ty till råga på allt ha de äfven vissa göromål för sig – synas aldrig så oharmoniska.

Härmed tillgår sålunda:

Förläggaren, d.v.s. egaren af kropparna, vänder sig till någon skriftställare, som han anser i stånd att åtaga sig Promethei befattning, hvarvid han yttrar sig ungefär sålunda:

"Jag har införskrifvit några högst magnifika stålgravyrer, dem jag önskar att få skrifvet öfver, så eller så många ark" (antalet nämnes). "Jag har låtit borttaga den utländska underskriften och ditsatt en svensk – det kan bli en ledning för kapiteln, och jag är viss att då jag vänder mig till er" (bugning å förläggarens och författarens sida), "kan det icke bli annat än bra!"

Författaren tager nu gravyrerna och beser dem med all upptänklig noggrannhet. Dessa liflösa figurer, dem han blifvit ombetrodd att gifva ett slags själar, vilja ej ordna sig för honom – han skakar på hufvudet.

"Det är icke alls svårt!" säger förläggaren, ty såsom den der betalar, känner naturligtvis han bättre saken, än den som tager emot hans penningar.

För min del har jag likväl varit så öfvertygad om svårigheten i denna art af författarskap, att jag hitintills afslagit hvarje dylikt anbud...

Men för några veckor sedan anmodade mig förläggaren af närvarande lilla arbete att skriva öfver fem plancher. Jag skulle som vanligt hafva svarat nej – händelsen fogade sig emellertid så, att förslaget kom i ett frestelsens ögonblick, och jag svarade ja.

En fransysk författare satt en gång på gården till sitt ännu ofullbordade hus och funderade öfver materialier till en novell, hvilken i sin tur kunde gifva honom materialier att uppbygga den flygel, som ständigt föresväfvade honom. Och hans bön blef hörd.

Sällan råkar väl en svensk författare ut för så stora fantasier som ett hus med flyglar. Men han kan ändå ha sina fantasier, sina nycker, sina stora nycker – och undertecknad hade just nu råkat ut för en sådan.

Man inser då i hvilken grefvens stund ofvanberörde förläggare uppenbarade sig. De små betänkligheter, som ännu qvarstodo å min sida, försvunno helt och hållet vid den solida vältaligheten å hans – en vältalighet, som blef oemotståndlig, då den i perspektiv visade mig min stora nyck tillfredsställd. Jag tyckte äfven att jag på sätt och vis vore förpligtad att en gång skriva i detta manér, på det att samvetsfrid måtte förlänas åt dem af mina gode recensenter, som förut påstått att jag för honorariets skull författar efter beställning och tumstock, och hvilka sjelfva naturligtvis aldrig skriva för pengar...

Men, o ve, hvad blir det af min historia på de tillmätta arken, när jag tager bort så stort rum med förordet – och ändå har jag icke sagt allt.

Jag satt der nu med mina plancher i hand och kunde ej begripa huru alla dessa skilda partier skulle sammanföras till någon helhet.

Må läsaren afgöra ... en ung flicka, tydligen ett armodets barn, som nyss badat sina fötter ... en jagt, der tvenne harar och tre personer uppträda på scenen ... ett fiskparti, n: o 1: herrskap ... ett annat dito, mindre förnämt ... och slutligen en fånge i en ruin med ett helt sällskap utanför fång-gluggen ... sannerligen tror jag icke att jag måste hafva öfvergifvit alltsammans, derest icke fruntimret på första fiskartaflan (den ståtliga frun med parasollen) erinrat mig om ett af dessa egna besök, hvarmed jag och förmodligen äfven andra författare understundom hugnas.

Ifrågavarande besök hos mig var af en medelålders dam, hvilken, sedan tillbörliga helsningar blifvit vexlade, helt naivt öppnade samtalet med följande fråga:

"Jag skulle ödmjukast höra åt hur mycket det kostar att få beställa mina lefnadsöden – jag vill ändtligen ge ut dem på trycket."

Alltid "beställningar"!

Men hvad den originella fruns vidkom, måste jag beklagligtvis afsäga mig den, ett missöde, det hon likväl icke lade värre vid sig än att hon liberalt skänkte mig sina muntliga lefnadsöden, i förhoppning att – såsom hon sade – de ändå någon gång kunde komma fram.

Dessa så kallade öden voro emellertid icke särdeles märkliga: ett tidigt giftermål med en gammal man, som skänkt henne rikedom och lycka ... ett sednare giftermål med en ung man, den der uppgrumlat hennes "fridskällor" ... slutligen en stor makalös chikan, för hvilken hon varit ett mål, hon, dygden sjelf ... men så hade hon ock efter denna "grufliga" tilldragelse vederbörligen hållit sin man – den sednare, förstås – i korta tyglar.

Midt under farten af sina eviga "jag och Fabian" och "Fabian och jag" lät hon här och der framskymta några bipersoner boende i "dalen" – dalen hade tydligen gjort henne stor förtret och förekom alltjemt i historien, hvilken äfven omrörde en systerson, som otvifvelaktigt skulle hafva rättfärdigat allt hvad han lofvat, derest icke den dumma dalen funnits.

Intill närvarande stund, då frun på ena fisk-planchen erinrade mig om frun, som ville beställa sina lefnadsöden och hvilken också mycket ordade om jagt och fiske, hade jag totalt bortglömt hela berättelsen. Men nu syntes mig att den värda damen och hennes bipersoner – blott med den förändring att hon sjelf trädde i skuggan för dessa – rätt väl kunde afhjelpa den förlägenhet, hvaruti jag befann mig i afseende på min tillärnade bok.

* * * * *

Efter denna redogörelse skyndar jag att begagna den tid, som herrar *Östlund & Berling* – mina för närvarande ende förläggare – artigt tilldelat mig. Det är nemligen till märkandes att herr *Rylander* af dem *lånat* undertecknad, som han förbundit sig att med görligaste första återställa ... och man dömmе huruvida detta är nödigt, då samma undertecknad på nyåret skall ha äran att från de förstnämdes officin utsända en roman "i tre delar", likväl – utan förord.

Stockholm i September 1849.

Emilie Carlén.

FÖRRA AFDELNINGEN

Nog går det, arma barn, ännu
För dig i tysthet an ...

... ..

Din sommar förestår: jag vill dig lära
Hur du skall lefva den förnöjd och säll.

Franzén.

1

I dalen

I vår gamle gode fader la Fontaines böcker finnes alltid en tjugande dal, idylliskt ljuf och evigt blomstrande, liksom språket hos de utvalda varelser, med hvilka han befolkat den; och om hjeltinnan i ett sådant litet Arkadien heter det alltid utan återvändo:

"Der står den sköna flickan så oskyldig och from som dalen och hennes moder, hvilken uppfostrat henne."

Men jemte de goda menniskor, som här äro bosatta, finnes också ett ondt väsende, hvars lurande öga spejar efter rof, och det onda ögat har vanligen mycken tur i den vägen, ity litet vore att säga om det goda, ifall det onda ej gåfve en lifligare skiftning deråt.

Det är just i en sådan lafontainsk dal – belägen på en af Venerns stränder – som vi nu befinna oss, och nästan intet enda parti på taflan saknas.

Först och främst hafva vi ett litet rödmåladt hus med spegelblanka fönsterrutor, och mot ena rutan stöder sig makligt en vidlyftig murgröna med nedfallande stänglar, hvilka bilda liksom ett halsband kring den antika svarta katten, som låter sin lilla trubbiga nos hvila mot andra rutan, hvars solvarma glas för katten är detsamma som vinterbrasan för gubben.

Inne i stugan träffa vi äfven "den gamle morfadern" jemte en ung sonhustru och några stycken barn... Men härom sedan.

Från stranden, der ett par fiskarbåtar gungade i vassen och der barnen plägade bygga sina hus och låta sina barkbåtar segla, gick en vacker hvit sandbacke uppåt huset. Men på andra sidan af detta tog grönskan vid: här började dalen utbreda sina milda dagar och skuggor; här vexlade kullar och potatisland, ängsbitar och åkerlappar; här pinglade "gullstjernans" (kossans) bjellra, vänligt ackompanjerad af lammens bekanta melodier och hundens allvarliga signal, då han jagade tillsammans kossan, lammen och ett par silfverhvita getter, som lekande foro öfver alla marker.

Lyckligtvis sträckte sig markernas omfång icke längre än att Karo kunde hålla reda på sin hjord.

Längst ned i dalen, under skuggan af några löfträd och en liten klippa, uppsprang en källa med det kristallklaraste vatten, och till den källan kom alla aftnar en ung flicka, "oskyldig och from som dalen och hennes moder, hvilken uppfostrat henne."

Men sedan flere år egde icke den stackars Nanny någon mor. Moderns plats ersattes likväl af en svägerska, som var för Nanny på en gång syster, vän och mor.

Nanny hade nyss fyllt sexton år, men såg dock ut att vara knappt femton.

Hon syntes ej röd och frisk om kinden, såsom unga flickor brukade vara, ej heller tydde hennes ansigte på ungdomens lätta sorglöshet. Det var vemodigt och drömmande, detta goda och milda ansigte, och vemodet passade väl tillsammans med den rena blekheten på hennes kind, hvars hy i lenhet och finhet liknade pingstliljans.

Nanny var ett barn af fattigdomen och tillhörde den menniskoklass, som i många afseenden är sämre lottad än de fleste andra, emedan medlemmarna i dess familjer – då nemligen en sådan familj händelsevis råkat komma ensam emellan tvenne andra klassers af miljer – blifva ansedda som ett slags parias, hvilka icke kunna upptagas på hvarken den ena eller andra sidan ... vi mena den klass, som vanligen benämnes "fattigt half-herrskap."

Öfverhufvudet för den ifrågavarande lilla släkten hade i sin ungdom varit ärnad för en helt annan ståndpunkt i lifvet än den, hvarpå han nu befann sig.

Frukten af en olaglig förening, kom han ut i verlden med lånadt namn, men dock med ganska goda förhoppningar, ty det var afgjort att hans far – en förnäm man – skulle på dödssängen viga sig med sin älskarinna och adoptera sonen, hvilken då kunde emotse en jemnad bana.

Men döden, som ej blifvit rådfrågad i denna angelägenhet, behagade en vacker natt utan all förberedelse afskära den förnämne mannens lifstråd, och nu befunno sig mor och son utdrifna ur paradiset, med förtviflan betraktande hur arf, namn och lefnadsställning gingo ifrån dem.

Denna historia är mycket gammal, och icke det ringaste mera ny är heller den, som vanligtvis följer efter: missmod, sträfvan, svikna förhoppningar och slutligen ett dvalligt eller resigneradt lugn.

Modern dog snart. Sonen lefde för att genomgå den skola, som vi nämt och hvilken slutade med det resignerade lugnet och ett giftermål vid 40 års ålder.

Vid denna tid hade Carl Lönner från herre så småningom redan öfvergått till halfherre. Men han födde sig temligen bra, dels med en obetydlig handel, dels ock genom att uppsätta "skrifter" för bönder och fiskare i trakten samt uppgöra deras köp, med mera dylikt.

Hans äktenskapsval, som fallit på dottern af en invalidsergeant, slog lyckligt ut både i afseende på hjertats fordringar och det nödortfuga lifsuppehållet, ty hans hustru medförde – utom sitt goda hjerta – den jordtorfva, på hvilken han ännu lefde qvar med sina barn.

För det närvarande skola vi emellertid blott sysselsätta oss med Nanny, som drömmande sitter vid källan, der hon badat sina fötter.

* * * * *

Ehuru den milda Juni-aftonen icke hade med sig någon kyla, drog likväl den unga flickan huttrande sin späda kropp tillsammans.

Det var en inre rysning som genomlade nerverna, och ändock visste hon ingenting som kunde göra henne smärta. Men hon hade nyss sett sin svägerska – den starka, goda och förståndiga Magda – dölja och aftorka hemliga tårar, och den stackars sensitivan emottog straxt intryck, ty hon visste att, om Magda gret, det icke skedde utan orsak.

Se här de tankar som sväfvade för Nannys själ, begåfvad med en dunkel poesi:

"Hvarföre är allt i verlden så olika?"

En del blommor äro så enkla och små, att man trampar ned dem, om man ej noga ser sig före. Andra åter växa högt öfver gräset, hafva lysande färger och stora kronor ... dessa äro de rika. De små blommorna, de som lätt trampas ned, äro de fattiga.

"Så är det äfven med fåglarna – de råda också den ene öfver den andre – och med menniskorna... Vi höra till de fattiga bland dem, och der borta" (hon vände de milda, sorgsna ögonen mot en aflägsen punkt), "der bo de rika ... de äro herrskap ... men herrskapet ser icke oss, och bönderna och fiskarne säga: 'Gudbevars, inte kunna våra barn vara gelikar med mamsell Nanny!'"

"Mamsell, mamsell", upprepade hon efter ett par ögonblicks tystnad, "det är ju ett hån att kalla mig så ... och Magda hette helt visst också hellre kära mor än fru.

"Ack, att vara fattig, är ej det värsta – men att icke ega någon like... åh, det är mycket, mycket bittrare!"

Nanny satt ännu med blicken riktad på den aflägsna punkten – ett herrgårdstak, som höjde sig öfver kullarna – då hennes öra hastigt träffades af ett buller från sidan.

Hon vände sig och fattade blixtnabbt den bakom henne liggande koftan, hvilken hon ej förr med blygsamhetens häftighet kastat på sig – och blygsamheten var så mycket mer påkallad som det trånga linnet under badningen remnat och lemnat en del af axeln bar – än hon till sin obeskrifliga undran såg en ung man, klädd i en liten kort rock, med rensel på ryggen och en väldig käpp i handen, hoppa öfver den låga inhägnaden.

En sådan varelse som denne unge man hade Nanny aldrig sett.

Han hade något både hurtigt och trofast i sitt ärliga glada ansigte, så brynt af solen att det nära nog liknade en zigenares; men det ljus-bruna, lockiga håret – hvilket i rika massor välldes fram under den bredskyggiga grå filthatten, som stolt satt på sned öfver hufvudet – tillförsäkrade genast den häpnad Nanny att hon icke här såg någon af dessa vilda zigenare, för hvilka hon hade en så stor respekt.

Å sin sida syntes vandraren helt öfverraskad att så der oförmodadt finna sig ansigte mot ansigte med källans nymf ... och för denna kunde väl den unga flickan tagas, der hon – draperad i sin tunna blå bomullsklädning, med de små blottade fötterna hvilande på gräset, och det melankoliska ansigtet liksom insvept i slöjan af det långa guldfagra håret blygt sänkte sina allvarsamma ögon för den kommandes nyfikna, men vänliga blick.

"Förlåt, min lilla vackra najad!" sade främlingen glädtigt. "Det ser ut som om jag råkat på avväg – jag tycker dock att jag gått så som man visat mig."

"Hvart skulle herrn då gå hän?" frågade Nanny med en röst, den naturen förlänat så mycket behag som en röst kan ega.

"Till Almvik."

"Ack", svarade flickan, i det hon kastade en egen blick på renseln, "jag trodde att herrn icke var af herrskapsbörd."

"Men, bevars, min lilla dryad – ty jag är icke rätt säker på hvad jag bör anse dig för – är mitt ansigte en så dålig rekommendation, att det ej låter mig gälla för folk, emedan jag går med rensel?"

"Är det då blott herrskaps-menniskor som kallas folk?" frågade Nanny, och den solskensstråle, som kommit att upplysa hennes ansigte, lemnade rum för en viss modfällighet.

"Aj, min gudinna – ju mer jag betraktar dig, dess högre stiger du i graderna – hvad du sätter åt en stackars vandrare... Men himlen bevare mig från att göra dig sorgsen, mitt barn! Ifall den saken kan trösta dig, så må du vara säker om att ingen högre än jag önskar att alla menniskor vore likar."

"Är det visst det?"

"Som amen i kyrkan... Men säg mig, hur heter du?"

"Nanny ... *Nanny i dalen* kallar mig folket."

"På min heder, låter icke det helt poetiskt... Nå, kallar man dig ingenting annat?"

"Mamsell Nanny säga de också ... men det smärtar mig, ty vi äro fattiga."

"Aha, jag tyckte väl jag att det aldrig hängde rätt ihop att du kunde vara en bondflicka. Men ursäkta min förtrolighet jag var osäker!"

"Förtrolighet?"

"Nå, jag sade ju du."

"Det lät så godt!"

"Kan väl vara, men hädanefter säger jag mamsell Nanny."

"Träffas vi då flera gånger?"

"Jojo, det är nog troligt – vi bli grannar."

"Herrn skall då bo på Almvik?"

"Ja, åtminstone några veckor och kanske sommarn öfver... Men följ mig nu ett litet stycke och visa mig vägen, så är du snäll!"

Nanny sprang upp lätt som en sylf, och der hon nu stod i den korta kjolen och den nätta koftan, väl åtspänd kring det smärta lifvet, utgjorde hon en högst behagfull varelse.

Hon gaf ej annat bifall till den unge mannens förslag än att hon satte sina små fötter i rörelse, så snabbt att de knappt vidrörde gräset.

2

Inom hus

Den lilla byggningen – till hvilken vi nu vända oss – hade följande inredning:

Nedra bottnen utgjordes af köket och tre rum: en temligen stor hvit-rappad stuga, kallad salen, der den lilla familjen vanligen uppehöll sig, och en kammare på hvardera sidan.

I en af dessa kamrar bodde herr Carl Lönner, den gamle husfadern, i den andra äldste sonen med sin hustru och deras barn.

Öfra bottnen, d.v.s. vinden, egde tvenne afskrankningar, benämnda "kammarn" och "loftet", och dispositionsrätten öfver dessa något luftiga boningar var upplåten åt herr Lönners tvenne yngre barn. Nanny residerade i kammarn, hvaremot loftet innehades af hennes bror Calle, bland grannarna i dagligt tal känd under namnet "fantén" och vid påfallande omständigheter äfven kallad "galne Calle", ehuru man skulle haft svårt att bland de vansinniga påträffa någon så klok som den beskedlige Calle.

Genom hela boningen gick en anda af synbar torftighet, men derjemte fans der ock en anda af trefnad och renhet.

Det löfvade golfvet, de blankskurade borden och den stora syrénqvasten i rosiga muggen på spiskanten voro, då dertill summerades de hvita nät-gardinerna, knutna af Nanny, och det rödrutiga soff-öfverdraget, väfdt af svärdottern, allt bevis hvilka tillkännagåvo att invånarne i denna boning egde den smak och den fallenhet, som förstår att göra hemmet behagligt med det lilla.

Vid samma tid som Nanny beredde sig att visa den unge främlingen vägen, finna vi den gamle Lönner – en för sin redbara vandel allmänt aktad gubbe – sittande på sängen i sin egen kammare.

Försvagad af år och månet bittert bekymmer, det han ej spårlöst kunnat bekämpa, bibehöll han likväl ännu den mildhet och tåliga fördragsamhet, som alltid utgjort grunden för hans karaktär.

Hans långa hvita hår nedföll kring ett ansigte, hvars vackra drag icke voro alldeles utplånade; och under det han med ett uttryck, som förrådde på en gång värdighet och nöje, smackade på munstycket af sin lilla tobakspipa, riktades hans ögon tid efter annan på en ung välväxt qvinna, hvilken satt i gubbens länstol och läste högt ur ett bref, som nyss anländt.

Detta bref, hvilket förde Göteborgs poststämpel, var från den gamles äldste son, den unga qvinnans man, styrman Ragnar Lönner, som för tre månader sedan tagit farväl af de sina.

Under det läsningen fortgick, lekte i ena hörnet af rummet trenne barn, hvilka kommit i batalj om eganderätten till en stackars vindtorkad gädda.

I andra hörnet satt Calle – en lång yngling med ett obeskrifligt småroligt och enfaldigt ansigte – och blickade under lugg, än i taket och än på barnen, allt medan han ändå ganska väl lyssnade till hvad svägerskan läste, ty Calle var icke så enfaldig som folket trodde, fastän han ständigt småskrattade på sitt eget sätt och icke tog sig af någon annan lärdom än att sköta jordtorfvan, på hvilken han uppväxt.

"Magda", sade gubben, i det han kastade ett nytt kärleksfullt ögonkast på sin sonhustru, den raska och ömsinta Magdalena, "jag menar att du läser om brefvet en gång till – det är son, som har hjertat på rätta stället!"

"Än man då!" svarade Magda, och en lätt rodnad kom att ytterligare höja rosorna på hennes friska kind.

"Man också, det förstås, och bror se'n... Läs om brefvet – det blir icke mindre roligt att höra det för tredje gången, då Nanny kommer hem."

Sonhustrun, som ännu icke hoplagt den kära skrifvelsen, började den genast ånyo, och i rösten låg både stolthet och glädje, då hon läste följande:

Älskade och kära Magda, min trogna vän och ömma maka!

När du bryter det här brefvet, så vet jag visst att du önskar att du hade vingar för att flyga till Masthugget i Göteborg, och om jag finge se dig komma i luften med

alla våra små guds englar (Herren hålle sin hand öfver dem!) rundt omkring dig, så tror jag att jag måste gråta, ty ingen manhaftighet stode emot den synen, och straxt kastade jag mig emot dig för att fånga både dig och dem.

Men nu fångar jag endast mina egna tankar, för att sätta dem i den rätta kursen, och så styra de åter till dig, Magda lilla, med helsningar och underrättelser att jag välbeställd, efter god resa och vid god helsa, är kommen till Göteborg med briggen Sara Christina den 8:de i denna månad.

Jag hoppas att far blifvit uppkryad af sommarluften och gröngräset – det är så friskt och vackert hemmavid, och du och Nanny göra nog, mina böner förutan, allt hvad I förmår att ställa väl till för far och att muntra honom, när han är kraslig till humöret och helsan.

Då vi lågo i Kanalen, hade jag en grufsamt stygg dröm. Men drömmar rinna som strömmar, och jag hoppas att intet annat kan vara för handen än lite bekymmer såsom vanligt vid denna tiden.

Våren är alltid värst, emedan vintern tagit med sig hela den förtjenst, som på hösten kommit in.

Nånå, vi äro också många munnar. Gud välsigne barnen – när de bli stora, sträfvade de för oss tillbaka – och jag (det såg du nog) blef liksom glad för lille Manne som för lille Konrad, fastän två kommit emellan, och skulle vår Herre äfven nästa år skicka oss en likadan gåfva, så faller jag icke modet ändå.

Jag hade ärnat att innesluta något penningar i brefvet, men min själ får jag icke vänta tills Jon Jonsson, som är här med sin skuta, reser hem i nästa vecka, ty jungman Rask – med hvilken jag skickar in detta till posten: sjelf kommer jag icke ifrån, emedan det är under lossningen – är icke så alldeles att lita på, om han råkar på någon krog: han kunde nog i ovarsamheten tappa brefvet.

På förhand säger jag ifrån att det blir helt lite kontanter denna gång, men i stället är det varor, som jag lyckats smugla med mig in. Jon Jonsson har lofvat att föra också dem med sig hem, och så faller det sig åter en liten vinst på handeln. Det är socker, kaffe, tobak, bomullsgarn och en packe dukar.

Du, kära Magda, tar den förnämsta, half-shalen, som ligger ofvanpå. Nanny skall ha den der näst i ordningen, och Calle den blårosige näsduken i botten.

Åt far följer en kagge rom, samt lite smått åt barnen.

Du tror aldrig – men det tror du ändå – hur roligt det är att neka sig sjelf allt som är möjligt, för att tänka på dem, som hemma gå!

Gossarna säga att jag liknar en tiger om bord, och visst nog är jag icke sådan till sjös som jag är i brefvet till dig, eller när jag är hemma hos dig. Men så har jag också ofta nog anledning att vara uppbragt af stor ledsnad, då jag ser pojkar – dem jag älskar liksom lemningar af mig sjelf, ty i manövrerna ha de få sina likar – i hvardens hamn supat upp mer än hälften af hyran, den de behöfde gömma hem, de liksom väl som jag. Men det lönar icke att predika, fastän jag aldrig kan låta bli det, och oss emellan, fins ingen af dem som icke i en knapp vändning ville våga lifvet för den der tigern – nånå, de veta att icke heller han skulle besinna sig på att, om det så gällde, slita dem ur sjelfva hafsfruns armar.

Men hör på, Magda lilla, till sist ett ord apart!

Jag är icke så fin och kunnig af mig jag som far varit i sina dagar, men jag har ändå vett och ömma känslor, och jag vill icke mera sår dig, än jag ville gå åstad och göra en skamfull gerning. Men det är så, bör du veta, att någon ringt för mina

öron om en viss man, som jag förr en gång haft lust att vrida om nacken på, emedan han, under det vi sutto i Guds hus, oftare såg på dig än på presten.

Men får jag, när jag kommer hem, förnimma att smilurn på Almvik kastat sina nät i mitt farvatten, ja, har han bara tittat åt den leden, så må han skylla sig sjelf. Nå, jag litar på dig som på gull – det var icke annat jag ville säga.

Och nu farväl, mitt hjerta och min blomma!

Du skall framföra alla ömma helsningar till far först och sist och
så till syskonen och barnen från
din trogne man Ragnar Lönner.

P.S. I klara stillsamma nätter, då jag har vakten, ser jag dig gunga i kölvattnet efter fartyget. Men är det dimma och mörker, då tittar du fram rakt vid min sida, och ljuset från nakterhuset lyser då så innerligt vackert på dig. Jag ser också lille Konrad som en stor fyr geschwindt springa i vanterna – men nu får jag belägga, annars, märker jag, går jag åter till segels.

Då Magda läste den afdelningen i brefvet, som hennes Ragnar kallat ett ord apart, sväfvade hon på rösten, och så hade hon äfven gjort, då hon läste samma sak förra gången.

"Jag ville önska", yttrade hon, innan gubben hann säga något, "att Ragnar skickat penningarna i brefvet! Det är nu öfver tre veckor som far icke smakat annat än fisk, bröd och potatis – ack, den som kunde skaffa lite kött!"

"Åh, prat, barn – fisken är en välsignad föda."

"Men kraftlös. Jag vet ej hvad jag ville ge till, om jag hade en orre eller en hare – det vore väl icke hela verlden. Men hvem törs tänka på det: allt skall till herrgården!"

"Gud gifve att vi ej hade värre från herrgården, än det att de behålla hvad som icke är för fattigt folk!"

"Nå, det vet jag visst – när Ragnar är hemma om vintern, skjuter han ju till månget godt mål!"

"Ja, men jag säger att Ragnar, som gjort hemgång på Almviks egor, må vara glad om ej patron stjäla sig in på hans tillbaka! Det är icke nu så som det var den tiden, då Almvik var i sitt gamla herrskaps ego."

Medan svärfadern och svärdottern så språkades vid, gaf ingen akt på "fanten", hvars ansigtsmuskler rycktes af och an – om till skratt eller gråt, var ej så godt att säga. Han sänkte derefter hufvudet i handen, men genom fingrarnes galler framlyste ett par stora ögon, som ständigt riktades mot samma mål, och detta mål var Magda.

"Jag skall icke längre låtsas som om jag ej förstode far!" svarade hon med en röst af kufvad harm. "Det är nog sant att han blifvit närgångnare i både ord och blickar, än han tordes i vintras, då Ragnar var hemma. Men frukta ingenting, far: jag är allt densamma som reder mig!"

"Och när du säger det, qväfver du ändå tårarne... Den dåliga menniskan!"

"Ja, nog är han det alltid ... men, som sagdt, det är icke för någon enfaldig dufva som han lägger ut sina giller: jag har både näbb och klor, om det gäller."

"Godt, mitt barn," svarade svärfadern leende, "det är ej för intet du är dotter till en länsman, och en länsman, som tog sin person i akt ändå – men du var uppfödd till bättre än du fick."

"Jag ... så far talar!"

"Du kunde hafva fått till man din fars efterträdare. Han sitter vid gård och grund han, medan du sitter i fattigdom."

"Än se'n, är det icke bättre att ha kärleken med fattigdom, än välstånd utan den? Fins det måntro någon hyggligare styrman i verlden än Ragnar? Och så visst blir han kapten, när han får råd att rätt läsa navigation, som han längesedan kunnat vara det, om han icke gift sig, i detsamma han

blef styrman. Han har alla dagar varit femton gånger herremanslikare än den tjocke Trystedt, som är en plåga för alla människor."

"Gudskelof, när du är nöjd, är allt godt; och om vi nu äro lite i knipan, oaktadt all din sträfvan, så blir det bra igen, då Jonsson kommer. Han måtte väl vara försiktig med varorna!"

Ett sakta ljud från rummet gentöfver förkunnade att den lille vaknat, och genast reste sig den unga modern. Hon var en blomstrande brunett, mera täck än vacker och med en kraftfull bestämdhet i hela sin person.

3

Ett äkta par

En knapp half fjerdingväg från den "lafontainska" dalen – emedan de handlande personerna i denna lilla historia till en del ännu lefva, låta vi dalen gå under den pseudonym, som den redan erhållit – således en half fjerdingväg från la Fontaines dal låg den egendom, som blifvit benämnd Almvik och hvilken innehades af patron Fabian H., den der för något mer än ett år sedan inköpt den och ditflyttat med sin familj.

Patronen och framför allt patronessan – den högmögende fru Ulrika Eugenia, sedermera på elegantare manér kallad Ulrique-Eugenie – voro begge folk tillhörande den förnäma världen: åtminstone skulle den, som velat öfvertyga dem om motsatsen, haft ett helt och hållet otacksamt arbete.

Mannen inbillade sig vara Brutus den andre, det vill säga att han var fullt säker på att den tid måste komma, då han till handling och kraft skulle uppvakna ur den tröga dvala, den sömnaktiga likgiltighet, hvarur han blott någon gång lyftade sig, när han behöfde undandraga sig sin hustrus tyranniska spira. Men det är att förmoda det stackars Brutus aldrig kom att vakna.

Hvad beträffar fru Ulrique-Eugenie vurmade hon icke blott för kvinnans emancipation, hon hade redan längesedan satt den i verket, och för att gifva ett föredöme till denna samhällsvälgerning, hvilken hon ansåg af oberäknelig nytta, hade hon totalt emanciperat sig från det gamla budet att kvinnan skall vara sin man underdånig och hörsam.

Den der eviga slentrianen att mannen är kvinnans hufvud påstod hon var alltför mycket öfverensstämmande med karlarnes egen fördel att ej vara en uppfinning af dem, som först öfversatt den heliga skrift: hon ville både lefva och dö på att, om hon finge se sjelfva urkunderna, hon aldrig i evighet skulle finna denna enfaldiga fras – något hvaruti hon visst hade rätt.

I orten åtnjöt det rika patronaget stort anseende. Man var förtjust öfver bjudningarne till det vackra Almvik, och Almviks egare sågo gerna främmande, ehuru efter gästernas bortgång ofta nog de mest lifliga scener egde rum, hvarvid likväl frun merendels spelade ensam.

Saken var, att det herrskare-system, som patronessan följde, på intet sätt hindrade henne från att vara lite smått, och icke så lite ändå, betagen i sin mans rosenröda kinder och sömniga ögon. Derjemte var hon dock ytterst rädd att någon annan delade hennes smak. Men om hon led af sin egen svartsjuka, led hon ej mindre af sin mans brist på denna känsla: ännu hade hon i detta fall icke haft någonting att förlåta.

Det är under herrskapets lilla aftonpromenad i trillan – vid middagspromenaden begagnades kaleschen, liksom jagtvagnen uteslutande tillhörde morgonpromenaden – som vi göra deras bekantskap.

Patronen, som före utfartens början fått en allvarsam lexa för det han jemt ville ligga och sofva, i stället att, såsom det tillkomme honom, hitta på något som kunde roa alla, d.v.s. frun och enda klenoden, lille Eugen Ulrik ... patronen, upprepa vi, var nu föga disponerad att göra sig älskvärd.

Han visste väl att han i allt måste lyda, men likt ett egensinnigt barn, som fått befallning att qvarblifva i skamvrån, tills det ångrat sig, beslöt han att – figurligt taladt – hellre qvarblifva der hela dagen, än godvilligt anse sig öfvervunnen.

Det var ändå en opposition!

Knappt torde det behöfva erinras att herr patronen skulle förhållit sig på annat sätt, om ett annat fel varit i fråga – men nu hade han blott sofvit.

"Bevars," sade frun, som satt der i trillan styf som en solros med parasollen i vädret, "bevars, hvad du är för en älskvärd man!"

Detta ämne hörde till fruns älsklings-temata.

"Jag sköter ju tömmarna!"

"Behöfver du därför sitta som en gårdsgårdsstör?" (Tystnad.)

"Nå, jag måtte säga, du har ett sätt att vara, som icke lär väcka afund ... om någon händelsevis såge oss – det vill säga dig, men icke mig – kunde man lätt falla på den idén att du vore gift med en gammal käring!"

"Nå, kära Ulrique-Eugenie!"

"Kära Ulrique-Eugenie har ej fyllt 38 år ännu, och om du råkar till att vara två fattiga år yngre, så skulle jag tro att det icke borde hindra dina känslor att spela åt ett visst håll."

"Tvertom, min vän, tvertom!"

Patron Fabian log i mjugg.

"Jag vet icke hvad det är för en ton du har, då du säger det der... Hörpå, min älskade Fabian, låtom oss sluta fred! Jag är ej långsint ... din hand, gubben lilla!"

"Du är alltid godheten sjelf, min vän!"

"Tack, du ömma själ... Men vet du hvad jag egentligen skulle säga?"

"Nej, jag gissar ingenting!"

"Jo, ifall du blott kastade ögonen på en annan kvinna..."

"Äh, gudbevars!"

"Ja, du må visst säga gudbevars, ty jag är icke den hustru, som låter trampa sina rättigheter under fötterna!"

"Vet jag icke det!"

"Om du vet det, min vän, skadar det ändå icke att jag säger det: jag skulle rifva ut ögonen på dig, om jag komme under fund med det ringaste."

"Söta Ulgenie!"

Ulgenie var ett af patronessans tillskrufvade smeknamn, som hon tillät sin man att begagna vid ömmare ögonblick, och skulle det vara rätt öfverdrifvet ömt – hon var en känslfull kvinna – hette det "töta Ultenie!"

För denna gång fann patron Fabian det försträmda tillräckligt, och troligen fastade sig månet behagligt minne vid dessa tvenne ord, ty den emanciperade damen sänkte ögonen med en utesägligt mild blick på sin man, och sade i förändrad ton:

"Aldrig, gubben lilla, skola vi mera draga ojemmt! Just jemlikheten i äktenskapet gör det till en så angenäm inrättning. Men – för att öfvergå till något annat – det är nu flera dagar sedan du var ute och jagade, min bästa Fabian ... det måste du göra i morgon!"

Som fru Ulgenie nödvändigt ville ha sin man till en annan Nimrod, gaf hon sig ingen ro, om hon ej åtminstone ett par gånger under veckan såg honom i verksamhet.

Han var alls ingen jägare, och just ingen fiskare heller, men då äfven det hörde till patronessans nöjen att för främmande få säga: "den här tjädern, den här haren har min Fabian sjelf skjutit", eller: "den här gäddan har han sjelf fiskat, ty han vet att hans Ulgenie helst äter det han genom sin manliga skicklighet förvärfvat" – då fans ingen annan utväg än att vara både fiskare och jägare, ty en hustru, som arbetar för kvinnans emancipation och i bästa fall för jemlikheten, tål ej att se sina önskingar gäckas.

Emellertid led promenaden till slut.

Patron Fabian hade hela tiden haft i perspektiv sin soffa och sin tobakspipa – han rökte som en muselman och älskade af själ och hjerta den österländska dvalan. Det var blott en sak som han föredrog, nemligen nöjet att speja efter andras hustrur – denne oförnöjde Adams son, som aldrig kunde lära sig att inse sin egen hustrus behag!

* * * * *

"I Guds namn," ropade fru Ulrique-Eugenie, då trillan rullade upp på gården, "hvem är den der hyggelige unge mannen, som kommer ner från trappan ... aldrig kan det väl vara systerson min heller – fast kanhända är det ändå lille Gottlieb?"

"Jo, riktigt: lille Gottlieb, som nu blifvit store Gottlieb, min bästa moster Ulrika!" inföll genast en liflig röst, och i nästa ögonblick kramade den unge främlingen, hvars bekantskap vi redan gjort, den värda frun i sina armar och gaf derefter ett kraftigt handslag åt farbror Fabian, som emellertid var ingenting mindre än förtjust öfver sin hustrus infall att bjuda "den der glopen" till Almvik.

Det vore att befara, antingen att han var en hök som uppsnappade allting för sig sjelf, eller utvecklade han måhända anlag till en husspion, hvilket om möjligt blefve än värre.

När de första glädjebetygelserna (patronen tordes ej annat än också visa glädje), helsningarna och frågorna voro förbi och familjen ordentligen kommit i ro i förmaket, yttrade moster Ulrique-Eugenie, sedan hon nemligen först trugat i den unge mannen, som svettades nog förut, den andra tékoppen:

"Nå, min lille Gottlieb, min vackre gosse – du ser bra ut, din skälm – är det verkligen sant, som syster min skref, att du gett dig hit på apostlahästarna?"

"Ingenting kan vara mera sant! Den här gröna rocken är min hvardags-kostym, nota bene då jag icke går i blusen, som är mitt förtroligaste hvardagslag. I renseln befinner sig svarta habiten – och härmed är gaderoben i det närmaste uppräknad. Moster finner att den icke varit synnerligt tung."

"Än linnet då, kära barn?"

"Huru ... linnet – skulle jag förolämpa min egen köttsliga, förträffliga moster genom att föra sådant med mig?"

"Nå kors, sådan befängd och rolig pojke!"

"Du har nu icke mer än fyra realiteter, min son," sade mamma, då vi inventerade denna del af min egendom, "men det betyder ingenting: när du reser hem igen, får du gå på ångfartyg, ty då har du säkert tjugefyra!"

"Jaså, jaså," sade moster Ulgenie skrattande, "jag märker nu klart af hvad slags folk du är!"

"Af hvilket slag då?"

"Af det, som aldrig kommer i förlägenhet, min unge herre!" yttrade farbror Fabian med en ton, beräknad att vara riktigt dräpande.

Det var roligt för honom, stackars karl, att någon gång i sin tur få dräpa någon.

Men Gottlieb var icke den som så lätt blef slagen ur brädet.

"Farbror träffar riktigt hufvudet på spiken!" utbrast han med ett uttryck af tacksam hyllning åt farbroderns omdöme. "Jag misströstar också icke att, just genom den egenskap som farbror omnämde, kunna arbeta mig fram i verlden, ehuru sonen af en fattig kronofogde med stora skulder och en stor barnskara eljest icke synes ha alltför stora utsigter till lycka."

"Men hvilka äro dina utsigter?" återtog patronessan med en mera värdig min.

"Jag har ej mer än en."

"Hur ter sig den då?"

"Min plan är helt enkel. Jag har nu tagit kameral-examen och blir i höst pappas biträde i stället för de båda, som han förut haft – han slipper då föda och löna mer än ett; men jag, som tänker arbeta för tre och i allo bli ett mönster af drift och ordning, hoppas ställa mig så fiffigt hos landshöfdinge-embetet att jag får arrendera tjensten af pappa, som är för sjuklig att sköta den rätt. Längre fram, då han tar afsked, erhåller jag den ... se der min marsch-ruta!"

"Du är en slug gosse, min lille Gottlieb!"

"Åh, kära moster, för att följa den stråkvägen erfordras icke mycken slughet."

"Så vill det åtminstone förstånd till för att icke i unga åren svänga in på galna afvägar eller drömma bort tiden i fåvitsko."

"Nå, hvad drömmet beträffar har det ingen fara för den, som icke eger mer än sitt hufvud och sina händer. Skall man ha glädtiga drömmar, så får man icke vara i oro öfver hvad man skall äta, när man vaknar."

"Bra, bra... Går din förnuftiga plan i verkställighet – hvad jag ej tviflar på, just emedan den är enkel och klok – så är det icke blott till ditt eget gagn, utan äfven till dina föräldrars: de få en säker hjälp i dig – du blir alltid en god son."

"Det är just derföre, moster, som jag, och ingen främmande, måste bli föreståndare för eller egare af pappas tjenst. Hade jag icke tänkt på alla de mina, så skulle jag nog ha gått en annan väg – men han är bra den här också."

"Och du ärnar skänka oss nöjet af ditt sällskap i sommar?" inföll patron Fabian.

"Ja, med farbrors tillåtelse – denna bjudning kom förträffligt till pass vid den ledighet jag nu har."

"Seså, min käre systerson," inföll patronessan i det hon steg upp, "låt oss nu söka ut ett rum åt dig!"

"Systerson, systerson – på min heder, bästa moster Ulrika, se vi icke snarare ut att vara kusiner!"

"Sådan skalk till gosse!"

"Nej, jag bedyrar, att mamma förefaller mig att kunna vara mor åt moster!"

"Nånå, jag var också bara barnet, när hon gifte sig. Hon är äldst, jag yngst – och hela fjorton åren emellan oss göra väl sitt till."

"Och lyckan och rikedom sedan... Stackars mamma: alltid bekymmer, sjukdom, barn, små omständigheter, men – gud vare lofvad – ändå ett engla-tålamod."

"Vår karakter har alltid haft mer likhet än vårt utseende?" sade patronessan med en ömt frågande blick på sin man.

"Ja, min vän, ja, ditt engla-tålamod är en känd sak!"

Patronen visste hvad det småleende betydde, som åtföljt blicken.

"Gode Fabian, du vet att värdera din hustru!"

"Söta Ultenie!"

Systersonens blick flög från den ene till den andre af hans släktingar.

"Det var mig ett roligt folk det här: jag tror att de leka kurragömma för hvarandra – eller kanske är det för mig ... i det fallet behöfva de icke genera sig: jag låter hvar och en lefva i ro och efter sitt eget behag, blott mam lemnar mig samma frihet."

4

Kammaren och Loftet

Såsom man vet var det Nanny som herrskade öfver kammaren, och från lång tid tillbaka utgjorde den hennes lilla helgedom, en helgedom, hvilken inneslöt hennes få, men så mycket kärare skatter.

Nanny var den gamle faderns ögonsten.

Hon var icke blott född flera år efter den yngste af sina bröder, hon var också begåfvad med ett lättfattligt, vekt och djupt känsligt sinne. Hon var så att säga en lefvande ton från de harmoniska drömmar, som gubben en gång hoppats att få se förverkligade.

Nanny, den bleka och späda liljan, kanske dömd att likt vassens liljor borttråna på den ensliga stranden, återförde alltid den stackars Lönner på den tanken, att, om hans far icke inväntat dödstunden för att uppfylla sina löften och förpligtelser, Nanny, i stället för ett ensamt, måhända snart öfvergifvet väsende, nu varit en rik eftersökt fröken.

Vidare var Nanny gubbens stolthet.

Ty då Ragnar, som tidigt fick lära sig att sörja för sig sjelf, satte sjön och det tunga dagsarbetet – hvilket alltid skedde med gladt mod – framför all öfverflödig kunskap och lärdom, och Calle icke ens begrep mer än hvad som var nödigt för att läsa sig fram för presten, var deremot Nanny den, hvilken med begärlighet lyssnade på faderns ord, då han lärde och förklarade henne saker och händelser, som för hennes omgifning voro främmande.

Och sedan med hvilken begärlighet läste ej Nanny de få böcker faderns bibliotek innehöll!

Hon hade ett tydligt begrepp om historien, hon intresserade sig för eller afskydde de der framställda hjeltarne och hjelteqvinnorna, hon sympatiserade med alla lidande och förtryckta, men hennes oändligt kärleksfulla hjerta kunde ej heller neka sig att sympatisera med de lyckliga, fastän hon alltid måste sucka, då hon läste om dem.

Men sedan hon suckat öfver dessa varelser, som lefvat, suckade hon för dem, som lefde.

Hon fasade – så högt hon än älskade sina syskon – för den dag, då hon skulle förlora sin far, i hvilken hon dyrkade ett slags högre väsende.

Och hon ryste och bäfvade, när hennes tankar kommo att dröja vid den tid, då någon man allvarsamt skulle kasta ögonen på henne – det fans de som redan gjort det – för att utse henne till sin hustru.

Hvem kunde det väl bli, om ej någon bonde ... eller någon skutskeppare ... eller – än värre – någon af socknens handverkare?

O, det vore omöjligt!

En sådan kärf, rå och kallsinnig man skulle skrämma henne till döds! Huru skulle väl hon bredvid honom våga ens tänka så som förr, huru åt honom kunna meddela hvad hon så ofta i sitt hjerta kände... Nej, nej, hon måste förblifva ogift ... ensam – alltid ensam.

Kanske ingen bonde heller vill ha henne? Hade väl en enda af dem, då hon midsommaraftonen vågat sig till deras dansar, bjudit upp henne! Nej, endast med dumma och blyga blickar hade de betraktat mamsell Nanny – hon var ju ej deras gelike.

* * * * *

Det var aftonen efter den, på hvilken Nanny haft det ovanliga mötet vid källan i dalen.

Hela dagen hade hon med oförtruten flit, ehuru då och då något förströdd af minnet, hjälpt sin svägerska med hushållet, barnen och väfnaden. Men nu hade hon tagit sig ledighet, för att fly upp till sin kammare, der hon var fullkomligt ensam med sig sjelf.

Denna ensamhet var så ljuf.

Utom den lilla pinn-soffan, som var Nannys sofplats, egde denna hennes fristad en liten bokhylla, tre eller fyra blomkrukor, en drag-kista och ett sybord, de begge sednare förfärdigade af Calle, som kunde snickra, då han ville, och han hade fordom velat göra allt åt Nanny.

Men på sednare tiderna roade det honom synbarligen mera att göra allt för Magda.

Magda hade, om hon så velat, kunnat behandla honom som en hund, blott hunden fått slicka hennes hand. Men Magda var god och använde sitt välde endast för att få Calle att dubbelt mot förr hålla i vid utarbetet.

Inom hus var Calle till det mesta barnpiga. De små trufdes så innerligt väl hos honom, emedan han älskade dem, och alla barnen i grannskapet älskade "fantén", som lekte med dem och alltid tog dem i försvar.

Men såg han sina älsklingar undergå den brukliga hus-agan, då kom han i berserker-raseri – det var då han kallades "galne Calle"; ty som han var emot all handgriplig uppfostran, men ej rätt kunde uttrycka sitt system på annat sätt än genom att låta uppfostrarne själfva erfara verkan af deras system, så flög han utan försyn på både gammal och ung, och hans starka jernhänder utdelade då med passionerad ihärdighet de slag, hvilka han sedan gråtande erbjöd sig att själf i sin tur emottaga.

Men man skrattade blott åt galne Calle och aktade sig så godt man kunde att låta honom se den hemliga delen af uppfostran. Deremot reste ingen bondmor till marknad, bröllop eller begrafning utan att hafva påtingat Calle, den vänlige barnvännen, att titta hem till "ungarna" – då kunde man så tryggt resa.

Calles residens, loftet, hade blott en lafve, ett sönderskuret groft bord och en dito stol, på hvilken Calle alltid satt och vägde, under det han med halfslutna blickar liksom förstulet betraktade den på väggen hängande grönrandiga yllevästen eller någon annan gåfva, som Magda gifvit honom.

Denna aftonstund – medan Nanny betraktade den del af dalen, der källan var belägen – satt Calle på sin nötta stol och blickade under lugg på en brun sten-mugg, som stod framför honom. I muggen befunno sig tvenne stora syrén-qvistar, en hvit och en blå, hvilka spredde en behaglig doft omkring sig.

Sedan han en lång stund sålunda sneglat på muggen, började han så småningom jemka stolen intill bordet, och för hvarje skjutande drog han munnen till ett godmodigt mysande.

Slutligen var han så nära, att, om han nedlutat hufvudet, han ganska väl kunnat lukta på syrénerna.

Men för att verkställa denna manöver, hvilket troligen var hans åstundan, gick han lika försiktigt till väga. Hufvudet sjönk tum för tum, men drogs stundom åter tillbaka. Ändtligen stod han icke längre emot frestelsen, utan begrafde hela ansigtet i blomsterqvasten.

Men hastigt drog han sig tillbaka – han hade fått en tanke, som gjorde hans drag långa och bistra. Och nyss syntes han likväl vara så lycklig!

* * * * *

Nanny, som stod med sitt lilla vackra ansigte tryckt intill rutan – aldrig hade hennes ringa värld förefallit henne så frisk och grönskande som i qväll – Nanny hörde ej att dörren öppnades och att Calle klef in med sina egna, höga och långa steg.

"Tack!" sade Calle.

Nanny svarade ej; hennes öron lyssnade på återljudet af den röst, som hon i går hört.

"Tack!" sade Calle än en gång.

Nu spratt Nanny till och vände sig om.

"För hvad då?"

"Rosorna, vet jag!"

"Hvilka rosor?"

"Kors!"

Calle började småle och titta i väggen.

"Har du fått några syrénér in till dig, Calle, så är det icke jag som gifvit dig dem."

"Jaså – det är väl lill-Kerstin då?"

"Nej, käre Calle du, det är den som är snällare än både jag och lill-Kerstin!"

"Hvem kunde det vara?"

"Magda, förstås!"

"Asch" ... Calle klef ett högt steg framåt ... "Magda – jo visst ock?"

"Fråga, så får du höra!"

"Åh nej ... men det är så, att jag tycker de lukta så innerligt godt, fast jag aldrig kommer mig till att bryta af dem: de se så vackra ut, der de sitta i sin grönska."

Och härmed vände sig Calle och trefvade öfver vinden in till sitt, der han satte sig på sin stol och började samma sysselsättning som förut, blott med den skillnad, att, då han denna gång upplyfte hufvudet från syrénerna, en ny dagg fallit på dem.

Men nu kom der ett bud från en af grannarna och störde den lycksalige

Calle.

En bondmor, som skulle i stor likfärd, anhöll så mycket om en liten handräckning för den följande dagen, och den alltid tjenstvillige Calle lofvade genast, hur många göromål han än hade hemma, att komma och se om barnen.

För att bli rätt välkommen företog han sig nu att skära säfpipor, och allt under det han skar och sjöng – ty Calle diktade också visor – blickade han upp mot den intressanta bruna muggen...

Men hvad gjorde emellertid Nanny?

Läste hon någon bit, såsom hon ofta brukade på lediga stunder? Eller gick hon att drömma vid källan och bada sina fötter, såsom hon gjorde ännu oftare?

Nej, hon var nöjd med sin sysslolöshet, hvilken också slutligen belönades, ty bäst hon stod der vid fönstret och tänkte på ... naturligtvis ... ingenting, fick hon längst bort emellan kullarna och träden se framskymta en grön rock, och slutligen syntes den tätt invid källan.

Rockens egare, den unge mannen med renseln, han, som kallat Nanny sin lilla najad – en benämning, den han trodde att hon icke förstod – kastade sig ned bredvid klippan och började se sig omkring.

Kanske väntade han på någon?

Några ögonblick trippade Nanny fram och åter mellan fönstret och dörren. Hon kände en ganska stark oro: längtan ville drifva henne ut, blygheten höll henne tillbaka.

Hvarför hade hon dröjt så länge med sin vanliga lilla lustvandring? Hon hade ju icke väntat någon!

Slutligen – hur hon funderade – fattade hon dock hatten och ilade nedför trappan.

5

Den första otåligheten

Nanny hade hunnit till sista trappsteget, då hennes svägerska med blossande kinder och hastiga steg kom tillbaka från ett ärende i grannskapet.

När hon först fick se den unga flickan, sköt hon halmhatten längre ned öfver ansigtet och ärnade gå förbi henne med lika stor snabbhet som den, hvarmed Nanny stod färdig att flykta ut.

Men Nanny hade ej väl kommit till förstugutröskeln, innan Magda yttrade:

"Hvart går du?"

"Jag ... jag tänkte att gå ut lite."

"Du bör akta dig – bäst det är, blir du stora flickan."

"Än se'n då?" frågade Nanny förundrad.

"Åh, fattiga hederliga qvinnor ha ingen rättighet att gå ut!"

"Hvad säger du?"

"Jag säger att vår Herres sol och vatten och ängar och träd blott äro till för förnämt folk, som kan se alltsammans från vagnar eller vackra segelbåtar."

"Men, kära Magda, du som alltid..."

"Tyst, barn du förstår ingenting du af all den smädelse och allt det hån, som vi qvinnor af en viss klass äro skapade för."

"Icke äro vi väl skapade för det heller?"

"Jo jo ... men vi borde också vara skapade fula som synden för att få behålla åtminstone vår ärlighet – ty på vår blygsamhet tror ingen."

"Store gud", tänkte Nanny, "skulle det der vara sant, så..."

Magda, som för några ögonblick hållit handen hårdt tryckt mot sin brännande panna, upplyfte den nu, och såväl af uttrycket i hennes svarta ögon, hvilkas strålar tycktes kasta ett guldkimmer öfver hennes mörka hy, som af den stolta höjningen på hennes smidiga hals såg man att hon återvunnit väldet öfver sig sjelf.

"Jag oroar dig, stackars Nanny!" återtog hon med en förändrad, mild ton. "Jag kom ej ihåg att du ännu är som en dufva, hvilken knappt lemnat dufslaget. Men jag var ledsen – man blir det ibland, utan att rå för det."

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.